

Sygn. akt VIII U 1254/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sądowy Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy **H. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 27 czerwca 2013 r. nr (...)

***zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje H. K. prawo do emerytury od dnia 5 lipca 2013 roku i stwierdza, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.***

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 1254/13

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 czerwca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu H. K. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach uznając, iż nie udowodnił on 15 – letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał okresu zatrudnienia od 18 stycznia 1973 roku do 28 kwietnia 1974 roku oraz od 2 stycznia 1975 roku do 7 czerwca 1991 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładach (...), ponieważ ubezpieczony nie przedłożył oryginału świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a jedynie kserokopię. Ponadto, ze świadectwa pracy wynika, że ubezpieczony wykonywał pracę elektryka, natomiast świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach potwierdza, że wykonywał pracę elektryka wysokiego napięcia.

Ubezpieczony odwołał od powyższej decyzji i wniósł o zaliczenie spornych okresów jako zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz o przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że oryginał świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach znajduje się w aktach rentowych. Ponadto wskazał, iż przez cały okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Wskazał ponadto, iż nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 16 września 1991 roku do 8 września 1997 roku w (...) sp. z o.o. w P. na stanowiskach elektryk oraz konserwator urządzeń dźwigowych i obsługa stacji teletransformatorowych z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

H. K. urodził się w dniu (...) roku.

W dniu 5 czerwca 2013 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Na dzień 1 stycznia 1999 ubezpieczony wykazał łącznie 27 lat, 4 miesiące i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnych okresów pracy w warunkach szczególnych.

/okoliczności bezsporne/

H. K. w okresie od 18 stycznia 1973 roku do 28 kwietnia 1974 roku oraz od 2 stycznia 1975 roku do 7 czerwca 1991 roku zatrudniony był w (...) Zakładach (...) w P. na stanowisku elektryka w dziele głównego energetyka. W tym czasie H. K. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na obsłudze urządzeń energetycznych takich jak: podstacje wysokiego i niskiego napięcia, stacje wysokiego napięcia, transformatory, pieców indukcyjnych, silników elektrycznych. Ubezpieczony również wykonywał prace przy wytwarzaniu energii elektrycznej poprzez obsługę agregatów prądotwórczych.

H. K. w trakcie całego zatrudnienia otrzymywał dodatek szkodliwy do wynagrodzenia.

/dowody: świadectwo pracy k. 6; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 8 akt ubezpieczeniowych; zeznania N. W. 00:02:35 – 00:09:30 płyta CD k. 69; zeznania M. K. 00:09:43 – 00:17:30 płyta CD k. 69; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:17:57 – 00:23:01 płyta CD k. 69/

H. K. w okresie 16 września 1991 roku do dnia 8 września 1997 roku zatrudniony był w (...) sp. z o.o. w P. na stanowiskach elektryk oraz konserwator urządzeń dźwigowych i obsługa stacji teletransformatorowych.

/dowody: umowa o pracę k. 10; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:17:57 – 00:23:01 płyta CD k. 69/

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd dał wiarę również zeznaniom świadków M. K. oraz N. W. jako spójnym, logicznym i znajdującym potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach. Świadkowie byli współpracownikami wnioskodawcy i potwierdzili oni zakres obowiązków ubezpieczonego. Sąd dał również wiarę dowodowi z przesłuchania ubezpieczonego w charakterze strony. Zeznania ubezpieczonego, bowiem były logiczne i zgodne z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków, którym Sąd dał wiarę w całości jak również znalazły odzwierciedlenie w zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w szczególności w aktach osobowych ubezpieczonego.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie H. K. jako zasadne zasługuje na uwzględnienie.

Ubezpieczony domagał się ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Podstawą takiego żądania jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Na wstępie wskazać należy, iż przepis ten stanowi szczególne uregulowanie, tworząc osobną kategorię ubezpieczonych i mając zastosowania do innych stanów faktycznych, aniżeli objęte regulacjami art. 32 ust. 1 i 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 184 tej ustawy znajduje zastosowanie w stosunku do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które zasadniczo, wskazane w nim warunki nabycia prawa do świadczenia, spełniły już w dacie wejścia ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc na dzień 1 stycznia 1999r. i gwarantuje osobom tym możliwość nabycia prawa do świadczenia na dotychczasowych warunkach. Przepis ten został zawarty w przepisach przejściowych, ma na celu zagwarantowanie częściowo nabytych uprawnień emerytalnych – prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. – z tytułu spełnienia warunków stażowych, określonych w tym przepisie, do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niewątpliwie bowiem ustawa o emeryturach i rentach z FUS ograniczyła uprawnienia emerytalne tych osób, chociażby w art. 46 ust. 1 określając czasokres, do którego można spełnić warunki do uzyskania świadczenia. Z uwagi na ten fakt właśnie ustawodawca wprowadził przepis przejściowy, jakim jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozwalający realizować wskazanej w nim grupie ubezpieczonych prawo do emerytury.

Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w tym przepisie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zgodnie z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, a nadto mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Nadto, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust.1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści § 3 tego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast w myśl § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,

- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Przepis §2 rozporządzenia stanowi dalej, iż okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według stosownego wzoru lub w świadectwie pracy.

Należy podkreślić, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.), nakazująca stosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 ust. 3 wym. ustawy), nie zawiera ograniczeń dowodowych.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności posiadanie przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego okresu pracy w tychże warunkach.

Do okresów pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresów zatrudnienia wnioskodawcy od 18 stycznia 1973 roku do 28 kwietnia 1974 roku oraz od 2 stycznia 1975 roku do 7 czerwca 1991 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) oraz od 16 września 1991 roku do 8 września 1997 roku w (...) sp. z o.o. w P. na stanowisku elektryka oraz konserwator urządzeń dźwigowych i obsługa stacji teletransformatorowych.

Sąd zatem uznał za zasadne ustalić charakter pracy wnioskodawcy w spornych okresach. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale II (W energetyce) wymienione są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Dodatkowo wskazać należy również na § 2 ust. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., zgodnie z którym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego H. K. w okresie od 18 stycznia 1973 roku do 28 kwietnia 1974 roku oraz od 2 stycznia 1975 roku do 7 czerwca 1991 roku zatrudniony był na stanowisku elektryka. W tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na obsłudze urządzeń energetycznych takich jak:

podstaje wysokiego i niskiego napięcia,, stacje wysokiego napięcia, transformatory, pieców indukcyjnych, silników elektrycznych jak również wykonywał prace przy wytwarzaniu energii elektrycznej poprzez obsługę agregatów prądotwórczych. Powyższe potwierdził nie tylko sam ubezpieczony, który został przesłuchany w charakterze strony, ale również przesłuchani w toku postępowania świadkowie, będący współpracownikami ubezpieczonego. Świadkowie Ci jednoznacznie wskazali zakres obowiązków ubezpieczonego oraz rozplanowanie pracy obowiązujące u ich pracodawcy, tj. w (...) Zakładach (...) w P.. Mając powyższe na uwadze zdaniem Sądu praca jaką wykonywał ubezpieczony w w/w okresach była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienioną w wykazie A Dział II w/w rozporządzenia, którą to pracę ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, który to okres przekracza wymagany 15 – letni staż pracy w tych warunkach.

W związku z udowodnieniem przez ubezpieczonego okresów pracy w szczególnych warunkach, które skutkują spełnieniem przez niego wymaganego 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach Sąd uznał za bezprzedmiotowe rozstrzygnięcie kwestii, czy ubezpieczony w okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w P. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach. Ustalenie tej kwestii nie mogło bowiem w jakikolwiek sposób wpłynąć na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. W tym kontekście Sąd w całości podziela zapatrywanie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000 roku, II UKN 147/00, OSNP 2002/16/389).

Mając na względzie przedstawione wyżej okoliczności, Sąd na podstawie przepisu art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, zmienił zaskarżoną decyzję organu ubezpieczeniowego i przyznał H. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 5 lipca 2013 roku, tj. od dnia ukończenia przez niego 60 roku życia. Jednocześnie Sąd uznał, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego, w szczególności z zeznań świadków, pozwoliło ustalić, iż ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

SSO Elżbieta Trybulec – Czernek